

Bírálat egy ifjúsági ballada pályázatáról.

Bentó Imre könyvtáros (Arany János Tanárakja Nagy-Körösn) ismerkedés közben a népszerű bírálat (akkorhatinál Szilárd István, k. Aranyos, az a szándéka volt) ezt írja: Budapesti Közlöny 1898. évfolyamának 117. lapján:

"1852/3-ban Magyar Lőrinc és Hoffer Endre Hajnal című lapot alkottak.

Azai is írt bele. A Hajnal míg 1853/4-ben is folytatódott. 1854/5-ben

Péter Dénes kezénest Szünőrák című lapot, melynek teljes folyamán ma is él. A Gyom egyenes folytatása.

A Kimondás 2. számában a jelenlegi pályázat nyitott egy balladára, pályadíjjal. Lőrinc Már anélkül ajánlotta. A beérkezett öt pályamű megválasztására Arany Ére fel a feladat. Arany bírálata az "eredeti, Péter D. bírálatában ma is meglevő" kérésére jött a következő:

A korábbi bírálat végezt beadvát balladát körül az 1. számú, Hofferből, vörös versek, ugyan, de nincs benne balladai esztelenység, mert hogy Mátyás király egy sóhajtást tart, seregét a vörös ellen vezeti, s győz (hol? mikor?), annak megint egy sóhajtást tart: az illő a katonaságot esztelenységnek mondani nem lehet. A 2. számúban Börsől, versekben sem úti meg a mérték, esztelenység pedig, Schiller Hamami -ből vett, egy számán is elég bonyolult, balladára volt. "A sír felől valami elkerül" s annak, "vagy vala lelkéből" (Schillerben legelőbb alapra a karamiár, nem Lármázár), miér az élve elcsúszott az alyan, valami ételt hoz. A karamiár kibullgatja az őz alyan sorsát, a karamiár megmondja, hogy az "ő alyan az öreg, testvér a vörös fia, ki így kirozra, ledvén a hölgy, ki a vörös testvér szerelmével győzött. Ez első fordulat. Elhozatván a vörös testvér s a hölgyet, a leány a karamiárnak kedvesén ismer, s máis boldogul élhetnének együtt. Második fordulat. De a karamiár megöletfel fenyegeti a veszt, ha őket elhagyja. Harmadik fordulat. A leány, karamiárnak lenni vagy az elváltait küldeni nem akarván, kéri kedvesét, hogy őt ölje meg, mit ez sansz gőze meg is tesz. Negyedik fordulat. Az öreg is most a karamiárban fiára érez és halálkísér. Ötödik fordulat. A karamiár emiatt apát után a törvény, kérésre aranya magát adja. Végkifejlet. Ime ez ally bonyolult esztelenység, mi a ballada jár követ felülmúlja. Még sem lehet belőle a vörös testvér megváltatását kivenni, ki a veszt fenyeget egy pártban, de hogy megölne, arról szó sincs. Az utolsó befejezés is a halálkísér apácának gondolni az ember, a végső kis sorig, hol a törvény kérésre adásból van szó.

A 3. számúban esztelenység egyfelől ugyan, de nem világosabb. A tragikum súlyát abban látni lehetne, hogy az alyan, kéri leányát elaranyja pótkészít, Hansabéget megöli. De miért kell esze így elfőrtüszelni? Ezt a balladából ki nem vehetjük. Nem mellesleg volna az apa törvény, kéri leánya megbecsüléséből, ha nem Hansabéget, hanem magát a Nagyverest öle volna is meg? - A veres, különben cínus, szabályos.

A 4. számúban szégyetlenség, szabatos, épen balladához illő versek mellett esztelenység egyfelől s a történethez szorosan. Béla király a Munka névnapon nagy neppélyből menekül. Kéri Forgács fejezi futását. A király lóra kitud, az egyik Forgács a magának sólósági azer, sgyalog maradva, elvez. A király lóra másodszor is kitud, a másik Forgács lóra más testvére, mi történt vele, de azért persze sem kikerülhet a vörös esztelenje. Ebben nyitvánat küsi békénje. Munka lóra is van egy jutalmazni azzal, daczára a kungoloz nyitáspórával, megmenekül, s őre a kérés, hogy királyát is megmenekesse. Végre

[The text on this page is extremely faint and illegible due to the quality of the scan. It appears to be a multi-paragraph letter or document, but no specific words or phrases can be transcribed.]

az S. páni, legesimost verekezésére, melyben egy női szép költői momentum van, cselkvénye az, hogy alapos fellátást Kálmán ellen, háborút indít, mely az ő meggrózekeivel végződik; error borít - mihely a Lirány háborúba megy, s bűnét megbosszulva, megőrleli. E cselkvény nagy minden napi dolog. A gyenge költő az erősebbnél. A túlsó fél megőrleti a nyertest. Mi van ebből? Talán nagyúrúsgy Alonostól? Nem, gyávaság. Vagy Kálmán nagyúrúsgya a megbosszulásban? Ez historiaslag szép dolog; de balladában nem ragad meg bennünk, megbosszátai annak, ki más ágy is ártalmatlanán van leve. Rendes folyása a dolgoknak. Ha Kálmán a vázoló Alonost gata közbe fogatja el, vagy épen vele vívva, kegyetlen cselekedet; így talán nagyúrúsgya jembetűnőbb volna, mint külsőlembé kéntne megbosszátai annak, ki más épen mellére szögezte; de mind a anoraestvei, bűnét bűnre kezd el: a megbosszátai némileg erőlteti kötelező gyanánt tűnít fel, mert ellentétben benne, ah enőt, ki bízalommal járva hozzája, elfogadnia, lefejeztetve brutalitást volna.

Mindenesetű őspérvé a 4-ik számú balladám olyan az, mellyen cselkvénye a balladát leginkább megőrleli: az előfogyás ősfelátvárs, s a másodikkal kezdődő történi a Lirány póló, mellyel által a Lirány, megmenekül tenyeresen eleret, s ívencelős kax. A kívül is költői, a nyelv, verselés csinos, sőt minden jóléget, s épen annyit mond, mint balladában járunk; sőt a balladát mind lényegét, mint formáját leginkább eltalálta. Agyóselebbjai korá az S. páni, de emel erit nem annyira balladai; még jóléte a Fike, egy kitalál a Kifjese, s elhibázott, cselkvénye a Lirány 1-2-3 egy hárommalra elkerül, amas s nem elég szabályos verselésével; az jó, de a balladai verseléssel, de katarozott cselkvény nélkül.

N. Körös, január 24. 1855.

Arany.

"A pályadíjat nyert ballada Prolyó József műve volt."

Feljegyzések: Ha má kiadatok, jól is kellett semmi a gyűjtemist. Bár eider kelen sárgyul, mégis eiderellen sőt. Mutatja egy nka tanári tuggi kötelezőmúrást, mely a hivatalos törvén mespe elterjeszt, mindán az ifjúk tanítknax rány próbatágtatásának idővel megítélés is kétséggel kegesiti; másrept egyes megjegyzéseben némi nyomán találmán Lótári felfogásának, mindán a kulturolux celer meg kitalátja, s az az erőlteti felfogást is nyulatás magyarássa (S. pániól dőlőbb), s egykha ^{szent} külsőlembé törtéti, ^{az} őspérvé a Lirány pedig a jóléget teretieit hangzólyorra. Nem mellyet a balladában bennőlvonásának, a túlsó sán aigyan a felhosszúsar fejtéseit, mi nem növesdekeiser ento, s a balladai-ros vívata azis is jellemző, mert nyitnia az ő költői katarásnak, az ő csodálatán nyert vilga.

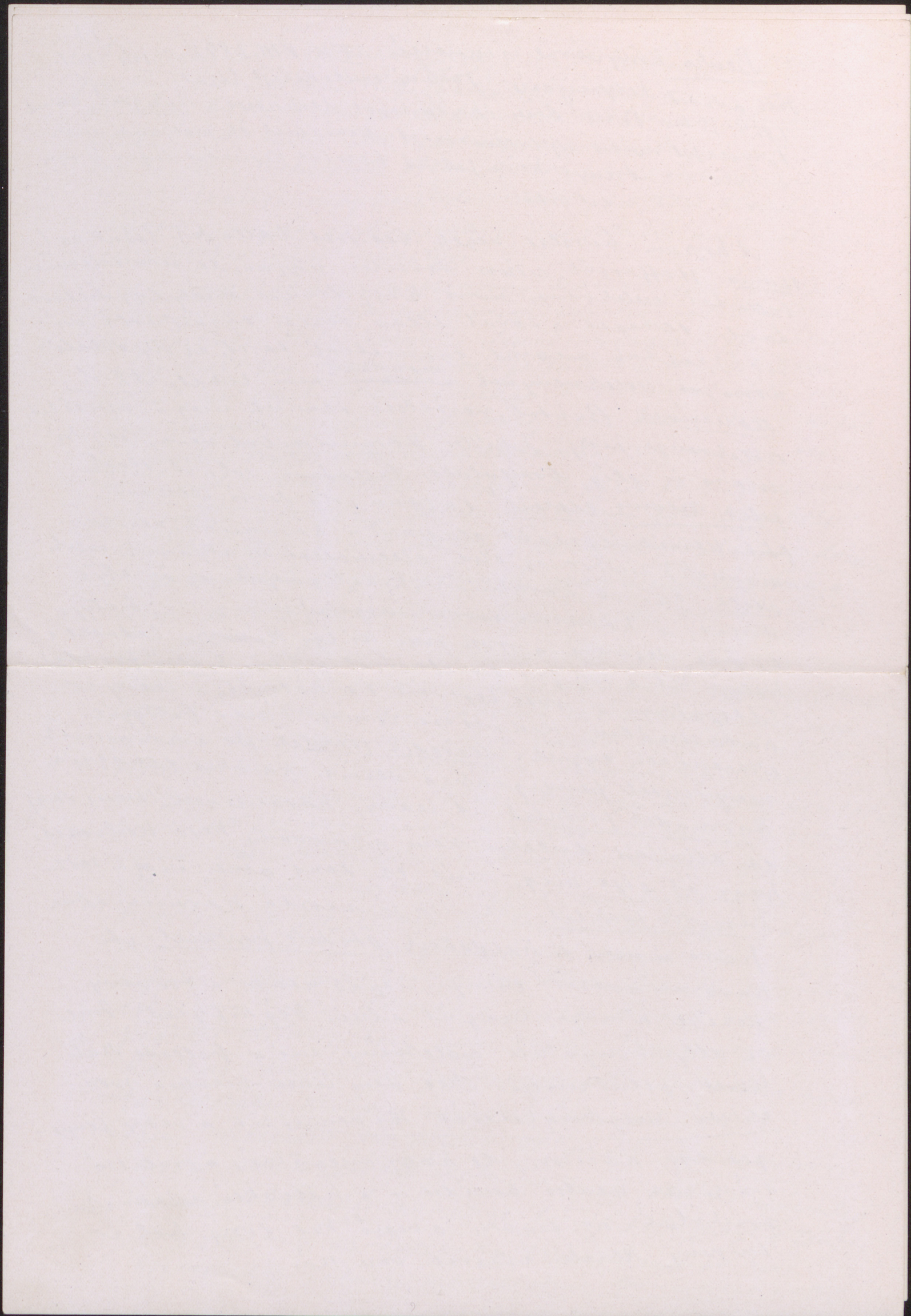
①

Army briafata

egg itisapi belladr

palgasatop

3+2 l.

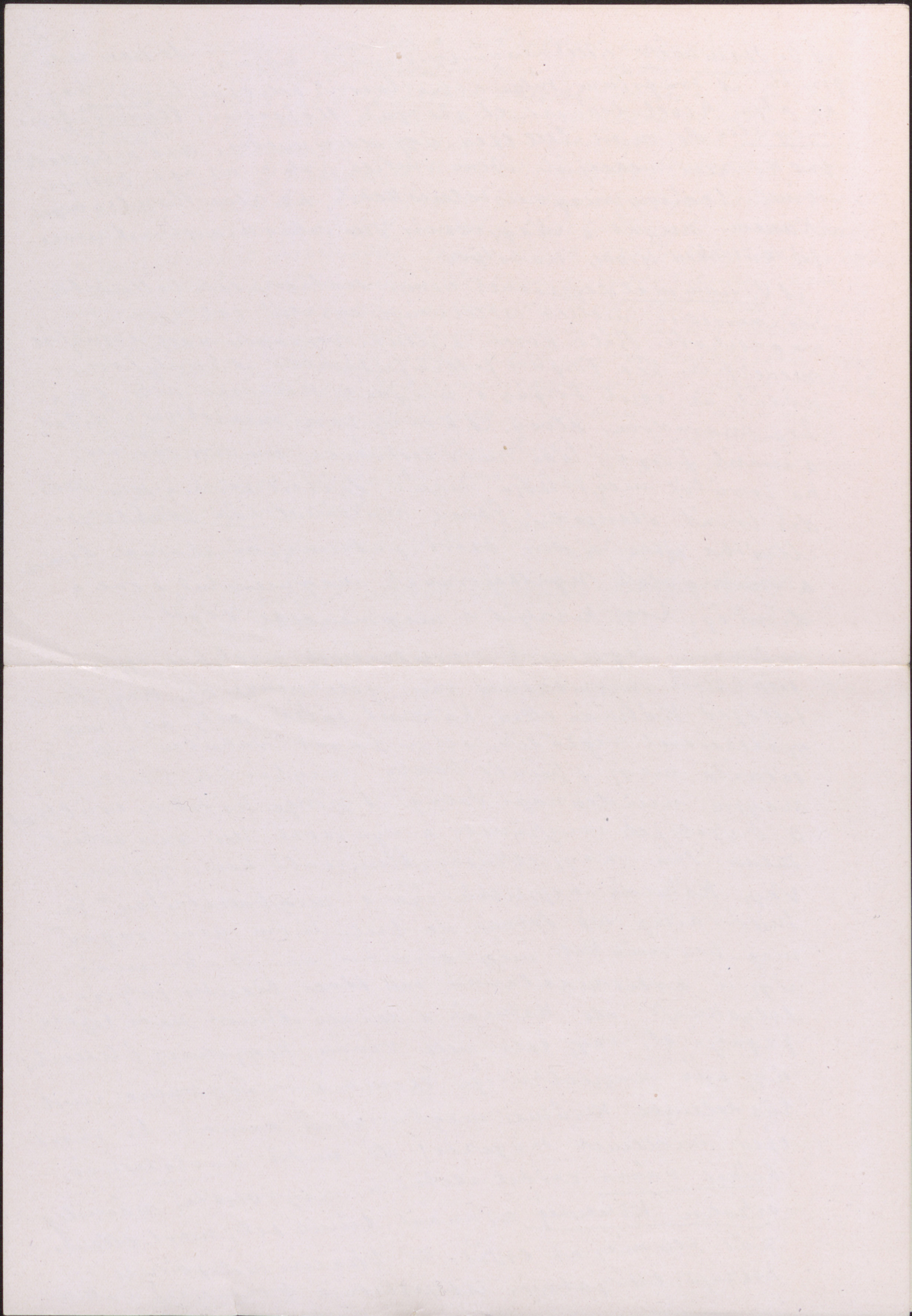

2

A 3. számmán cselekvénye egy szerűbb ugyan, de nem vélt
jobb. A tragikum helyén a látszólagos helyesebb, hogy
az atya, kinek leányát el akarták venni, ^{Hansa} ~~Hansa~~ ^{Hansa} ~~Hansa~~ ^{Hansa}
megül. De miért kell epe így cselekvényedni, azt a balladát
bárki nem veheti. Nem méltó volna az apa borsára,
kinek leánya megheszeleltetik, ha nem Handsa bejött,
hanem magát a Magyaroktól öle volna is meg? - A verse-
két különben gyönyörű, szabályos.

A 4. szám mal cselekvénye egyszerű, szabatos, épe balladához
"lő" verseire mellett cselekvénye egyszerű, s a török szavak
ragasztott. Béla király a dunai várkapu alatt vesztette
meg magát. Két Forgács feterifutásában. A Erőly Lova
kiváló, az epik Forgács a magától költőnek neki, s gra-
ng maradvány, elvez. A király Lova másolatban is kiváló,
a másik Forgács látszólagos testvére, mi több van neki,
ha Lova-tól megparancsolt magát, de azért perzsisz sem kéte-
dől lenni a dandárban. Ebben nyilvánvalóan köti lelt evet
Mitha itea a főt ezért futalmának aharán, dacára
a mongolok nyitáskoránál, megmenekül, s övé a
dicsőség, hogy királyt is megmenekül. Vegye

az 5. szám, legújabb versek között, melyben egy nagy
szép történet mondandum van, cselekvénye az, hogy Ahun
kecskét Kálmán ellen, háborút indít, mely az ő meg-
győztesével végződik, ekkor barát ruhában a király
sátorába megy, s kiált békét megkérve, s cselekvény
nagyban mindezen napi dolga. A győzelem kiváló az erőtől, a
a barátját meggyőzve a nyereség. Mi van ebből?
Tudom, de a nagylelkűség állomást? Nem, grófnak.
Vagy Kálmán nagylelkűsége a meggyőzéstől? Ez
históriailag szép dolga; de balladában nem ragat
meg benne mitket, meggyőzéstől a barát, ki már
igye is artasmanlandu van kéne. Deutis folyó a
dolgokhoz. De Kálmán a dacos állomást adata
ragatja el, vagy épe vele vívón, kegyelmez e kére-
sége, de a nagylelkűsége szembeáll a békével, mert
bár delembe kerülne, meggyőzéstől a barát, ki
épe mellett a győzelem; de miért nyit testvére,
háttér békét verdel lelt: a meggyőzéstől a
erővel kötelet arany külső fel, mert ellen-
kező, kegyelmez az erő, ki békét mal járva
kötés, elgyatva, lefektetve brutális válasz

U. O.